

Op bergen en in dalen

Bijbelstudie ter voorbereiding op het Toerustend Weekend 2024

Zingen/luisteren

Een Berg Rede van Matthijn Buwalda

Introductie

'Op bergen en in dalen,' een zin die in verschillende liederen naar voren komt en verschillende betekenissen kan hebben. In de Bijbel komen bergen en dalen ook veel voor, soms om locaties aan te geven en andere keren als metaforen. Vanavond gaan we kijken naar een gedeelte uit de Bergrede in Matteüs 5 en wat we hiermee kunnen als we zelf over bergen of door dalen gaan in ons leven.

Context

Jezus begint hier misschien wel de bekendste preek ooit: de Bergrede. Matteüs begint het evangelie met Jezus' en Johannes de Dopers geboorte. Nadat Jezus door Johannes gedoopt is en de verzoeken van de duivel in de woestijn heeft doorstaan, is Hij helemaal klaar voor zijn werk. Dan begint Matteüs met deze preek. In het midden ervan staat niet toevallig het Onze Vader.

Algemeen aangenomen wordt dat Matteüs voor de Joden schrijft: Joden spreken liever niet (de Naam van) God uit, daarom staat er vaak koninkrijk van de hemel o.i.d.

Wat staat er in de tekst?

Lees Matteüs 5: 1-20

De Bergrede lijkt een beetje op de "dal-rede" (Lukas 6:17-35). In Lukas 6 staat een vergelijkbaar verhaal, maar dan iets anders en korter.

1. Wat is het verschil tussen beide redes?

Vers 5:1,2 Schets de situatie: Hij gaat zitten zoals het er altijd in die tijd aan toe ging wanneer een leraar onderwijst. (zie bijv. Lukas 10:39)

1. Er staat dat er een mensenmassa was: tegen wie spreekt Jezus?

Vers 5:3-16 gaat over wie en waarom mensen bij het Koninkrijk horen.

- Wie zijn de mensen die worden geprezen in de zaligsprekingen?
 - o Voor wie meer wil weten: zie laatste bladzijde.
- Wat zou het betekenen om gelukkig te zijn volgens de zaligsprekingen?
- Wanneer worden de geprezenen dan gelukkig?
 - o Nu, hier op aarde
 - o In de hemel/nieuwe aarde

Vers 5: 17-20 over hoe het eraan toe gaan in het Koninkrijk. Dat wordt uitgewerkt in 21-48.

1. Vers 17: niet afschaffen maar vervullen. Wat is het verschil?
2. Vers 18: betekent dat wij ook de wet moeten houden?
 - a. Zo ja: als jij dit leest weet ik zeker dat jij geen dankoffer bijv. brengt. Geldt de bedreiging in vers 19 voor jou?
 - b. Zo nee: waarom niet? Rom 3:24

Wat kun je ermee

Lees nu voor jezelf nog een keer vers 3-12 en schrijf voor jezelf op:

- Gaan de zaligsprekingen ook over jou?
- Wat is de boodschap van dit gedeelte?

Bespreek nu met elkaar wat je hebt opgeschreven

De zaligsprekingen kunnen als troost worden gezien voor mensen die het zwaar hebben omdat ze treuren of vervolgd worden. Maar je kunt de zaligsprekingen ook zien als een opdracht aan christenen om bijvoorbeeld barmhartig te zijn.

- Welke opdrachten herken jij in vers 3-12?

In vers 13-16 wordt de oproep aan christenen nog eens extra benadrukt met de zinnen "Jullie zijn het zout van de aarde" en "Jullie zijn het licht voor de wereld".

- Bedenk voor jezelf hoe jij zout op aarde en licht voor de wereld kan zijn in je eigen leven. Schrijf ze op en bespreek ze daarna met elkaar.

In vers 17-20 zet Jezus de luisteraars op scherp. De toon verandert van zaligsprekingen naar waarschuwingen over hoe de mensen wel en vooral ook niet moeten leven.

- Hoe voel jij je na het lezen van zo'n waarschuwend tekst?
- Hoe kun jij de waarschuwingen van Jezus omzetten naar acties in je eigen leven?

Toerustend weekend

We hebben vanavond gezien wat de Bergrede te vertellen heeft over bergen en dalen in het leven en hoe het geloof hierin betekenis kan geven. Op het toerustend weekend zullen we verder gaan met dit onderwerp en ontdekken hoe we om kunnen gaan met onze eigen bergen en dalen en hoe we anderen kunnen helpen die door dalen gaan.

Meer over de zaligsprekingen:

Jezus preekt in de synagoge over Jesaja 61:1-3 (lukas 4:18vv). Misschien is dat nog wel de beste achtergrond om meer te weten te komen over de beschrevenen. Vraag bij elke omschrijving is natuurlijk:

- a. is het algemeen (bijv. voor alle nederigen, treurende etc.)?
- b. Moet je het "vergeestelijken"? (bijv. zij die treuren over hun zonden)
- c. Is het koninkrijk van de hemel voor de mensen die alle kenmerken hebben of één-van-de?
- d. Vergelijk de zaligsprekingen met Jes. 61:1-3

1e vier: situatie

2. Nederigen
 - a. letterlijk grieks: "armen van geest"
 - i. Is nederig hetzelfde als "arm van geest?"
 - b. Psalm 37:9-11
3. Treurende:
 - a. Waarover zouden zij treuren?
4. Zachtmoedigen
5. Hongeren en dorsten naar gerechtigheid

2^e vier: hun houding

6. Barmhartigen
 - a. Ondanks al het onrecht wat hun overkomt zijn ze barmhartig.
7. Zuiveren van hart
 - a. Dat is: niet alleen zuiver wat betreft naleving van de wet, maar oprechte toewijding aan God.
8. Vredestichters
 - a. ...genoemd worden: lijkt zwak, maar als je bijbels gebruik van namen bekijkt geeft dit (bijna) altijd het karakter van een persoon aan.
9. Vervolgden
 - a. Hier geeft Jezus al een voorproefje van het leven van de christenen: vervolging (Joh. 16:33)
 - b. Matt 5:11,12 werkt dit verder uit